

PIRKANMAA

”Ikääntymisen merkitystä ei ymmärretä”

Pirkanmaan hyvinvointialueen vanhusneuvoston tamperelainen puheenjohtaja Taina Törmä iloitsee siitä, että Pirhassa päähuomio kohdistuu nyt toimintaan. Hänen mielestään aluevaltuutetut ja virkamiehet kuuntelevat muun muassa ikäihmisiä herkällä korvalla ja heidän äänensä kantaa päätöksiin ja palveluihin.

Matti Pulkkinen

PIRHAN vanhusneuvoston puheenjohtaja **Taina Törmä** on sinut asukasmäärältään maamme suurimman hyvinvointialueen kanssa. Toimiessaan Helsingin työväenopiston rehtorina hän eli mukana isoissa organisaatiomuutoksissa ja tutustui pääkaupungin vanhusneuvostoon.

Törmä tuntee melko hyvin myös Pirkanmaan hyvinvointialueen, sillä hän kuului sen ensimmäiseen vanhusneuvostoon. Hän sanoo, että uutukaisessa Pirhassa kausi 2023-2025 merkitsi rakenteiden pystyttämistä ja asioiden runsauden ihmettelmistä.

– Juoksimme vanhusneuvostossa kasaan koko Pirkanmaan näkökulmaa 23 kunnan ja Pirkanmaan sairaanhoitopiirin arkitodellisuudesta. Silloin vauhti tuntui hurjalta, mutta suunnitelmat syntyivät ja muuntuivat yhteiseksi tekemiseksi. Vanhusneuvosto antoi lausuntoja muutossuunnitelmista.

Törmän mielestä vuoden 2025 aluevaalien jälkeen vallittu järjestyksessään toinen vanhusneuvosto on jo hyvässä tekemisen vauhdissa. 36 jäsentä on hitsautunut tiiviiksi kokonaisuudeksi, jolla on kirkas kuva tavoitteista ja tekemisestä.

– Annamme äänen pirkanmaalaisille ikäihmisille. Teemme näkyväksi 65-vuotiaiden ja sitä vanhempien ihmisten näkökulman.

Ikäihmisen merkitystä vähentää tai väheksyy muun muassa kielteinen tapa otsikoida ja uutisoida ikäihmisistä.

TAINA Törmä korostaa, että ikäihmisten asialla ollaan paitsi Pirkanmaan hyvinvointialueella myös sen jokaisessa 23 kunnassa. Maakunnassa on runsaat 124 100 yli 65-vuotiaista kansalaista. Heidän osuutensa on siis 22,6 prosenttia Pirkanmaan väestöstä.

Hän teroittaa, että vanhusneuvostolla on merkittävä rooli, koska sen hartioidella on tuoda esiin asioita viidesosan pirkanmaalaisen kannalta. Hän sanoo, että ikäihmisten näkökulma on saatava kattavasti kaikkeen Pirhan suunnitteluun ja päätöksentekoon sekä niiden jälkeen jokapäiväiseen toimintaan.

– Vanhusneuvoston toiminnassa on ratkaisevaa, että se käsittelee asioita ja lausuu niistä ennakoivasti eikä taannehtivasti.

– Neuvostolla on paitsi iso myös vastuullinen rooli. Neuvostomme on kiitetävän aktiivinen. Keskustelu on perinpohjaista. Näin esimerkiksi laadittavista lausunnoista syntyy vaikuttavia asiakirjoja.

IKÄIHMISET ovat pompahtaneet monta kertaa valtakunnallisesti julkisuuteen, mutta asiayhteydet ovat olleet surullisia.

Törmä toivoo hartaasti, että yhteiskuntamme kohentaisi tuntuvasti ikäihmisten yleistä ja aitoa arvostusta. Hän ymmärtää vanhenevien ihmisten alakulon ja mielipahan, kun heidän tilanteitaan pidetään kielteisesti esillä. Negaatio syö yleistä kunnioitusta.

Vanhusneuvoston puheenjohtaja muistuttaa, että Pirkanmaan hyvinvointialue on sateenvarjo, yhdistävä voima eri-ikäisille kansalaisille. Pirha vastaa niin lapsien kuin ikäihmisten sekä työvoiman ulkopuolella olevien työikäisten että elämän ehtopuolella olevien henkilöiden sosiaali-, terveystyö- ja pelastuspalveluista.

– Isossa kuvassa meillä Suomessa ei ymmärretä ihmisten ikääntymisen merkitystä.

Törmän mielestä avaamalla ikääntymisen vaikutukset tiedetään, mitä ikäryhmään kuuluvat ihmiset antavat ja mitä he tarvitsevat.

– Me ikäihmiset olemme yhteiskunnassa myös huomioonotettavia henkilöitä.

Hän sanoo suoraan, ettei ikääntyvien ihmisten määrän kasvu eikä heidän elämänpäiriinsä kuuluvat asiat

voi tulla kenellekään yllätyksenä. Hän huomauttaa, että Suomi on ollut tavoitteissaan pitkäikäisten ihmisten yhteiskunnan tiellä.

– Kolikolla on monta puolta. Tässä yhteydessä esimerkiksi yhteiskunnallinen ja lääkehoidollinen näkökulma.

Törmän mukaan ikääntyvien yhteiskuntaa ei ole oikea-aikaisesti otettu huomioon esimerkiksi pohdittaessa ja ratkaistaessa kohdeyhtymän oikeanlaista asumista. Siitä vastuu kuuluu myös kunnille.

TÖRMÄ odottaa, että yhteiskuntamme tunnistaa ja kohtaa voimavaran, joka maamme ikäihmisissä on.

– Ikäihmisillä on vielä resurssija moneen asiaan yhteiskunnassa.

– Ikäihmisen merkitystä vähentää tai väheksyy muun muassa kielteinen tapa otsikoida ja uutisoida ikäihmisistä. Esille nousevat pääsääntöisesti riittämätön ja koko ajan kasvava hoivan tarve sekä resurssien vähyys. Niissä on syyllistävä sävy.

Hän tiedostaa, että jatkuva ”sua ei tarvita” -viesti vaikuttaa murentavasti ikäihmisten itsearvostukseen sekä heidän yleiseen kunnioitukseensa.

– Ikäihmisistä puhuttaessa ja kirjoittaessa olisi harkittava nykyistä vastuullisemmin, mitä todetaan.

VANHUSNEUVOSTON puheenjohtaja Törmä on vakuuttunut siitä, että Pirkanmaan hyvinvointialueen vanhusneuvosto tekee vaikuttavaa ja tuloksellista työtä.

Hän seuraa tarkasti, mitä muiden muassa Pirhan aluevaltuutetut sanovat ikäihmisten asioista.

– Aluevaltuusto, -hallitus ja valiokunnat sekä virkamiehistö tekevät tasokasta työtä. Kun ikäihmisten asiat kantavat Pirhan talousarvioon ja toimintaan saakka, olemme tyytyväisiä vanhusneuvostossakin. Onhan neuvostomme kokemus-asiatuntijoiden joukko.

Hän pitää merkittävänä sitä, että vanhusneuvoston puheenjohtajalla on alueval-

Tamperelainen Taina Törmä johtaa Pirkanmaan hyvinvointialueen, Pirhan vanhusneuvostoa. Hän muistuttaa, että pirkanmaalaisista viidennes eli runsaat 124 000 on ikäihmisiä. – Koko yhteiskunnassamme on kohennettava ikäihmisten arvostusta. Kunnioitus luo pohjan ikäihmisten huomioonottamiselle. Kuva: Tarja Törmä.

tuustossa puheoikeus. Hän käyttääkin sitä ansiokkaasti jokaisessa aluevaltuuston istunnossa.

Vanhusneuvoston toiminnassa on ratkaisevaa, että se käsittelee asioita ja lausuu niistä ennakoivasti eikä taannehtivasti.

PIRKANMAALLA on lähes 76 600 alle 15-vuotiaista, liki 348 500 15–64-vuotiaista ja jo aiemmin mainitut yli 124 000 vähintään 65-vuotiaista.

Taina Törmän mukaan ikäryhmiä on syytä avata paitsi hyvinvointialuekohtaisesti myös kuntakohtaisesti. Hänen kärkeksensä on siinä, että Pirkanmaalla on kymmenkunta kuntaa, joissa vähintään 65-vuotiaiden ikäryhmään kuuluvia on asukasmäärästä 34 prosenttia tai yli.

– Tämä antaa perspektiivin tarkastella asiaa ikäihmisten asumisratkaisuis- ja -vaihtoehtoista käsin.

Vastausten saaminen koskee myös kuntia, mitä ne tekevät tilanteen hyväksi.

Törmä nimeääkin Pirhan yhdeksi haasteeksi, akuutiksi pullonkaulaksi oikeamittaisten ikäihmisten asumispalvelujen järjestämisen erityisesti vanhusten ympärivuorokautisessa palveluasumisessa.

Hän lisää, että toinen suurenuslasin alle nostettava asia on kotihoito. Hänen mukaansa vakavana huolenaiheena on, että liian huonokuntoisia ikäihmisiä asuu omassa kodissa.

– Se, että vanhus ei voi olla varma pärjäämisestä kotonaan, ruokkii hänen turvatomuutensa tunnetta.

Digitaalisuus valtaa koko ajan alaa myös Pirhan palveluissa. Törmä puolustaa monikanavaisuutta, jotta ikäihmisten käytettävissä on heidän niin halutessaan myös paperi- ja ”oikea ihminen” -vaihtoehto.

Hänen mukaansa lukuisilla järjestöillä on merkittävä rooli omilla työsaarillaan. Hän kannattaa lämpimästi lähtötoiminnan

jatkuva kehittämistä. Niillä on keskeinen sijansa elävän elämän ja aidon vuorovaikutuksen ylläpitäjinä.

KUNTIEN ja Pirkanmaan hyvinvointialueen on tehostettava yhteistyötä eri yhdyspinnoilla.

Taina Törmä on tunnistanut merkkejä, että Pirhan ja kuntien välinen pompottelu ”ei kuulu meille” ja ”kuuluu teille” on vähentynyt.

– Esimerkiksi ikäihmisten omatoiminen asuminen on myös kuntien tehtävä.

Hän painottaa, että ihmisten asiat hoituvat, kun eri toimijat puhaltavat yhteen hiileen.

– Jokainen meistä janoaa inhimillistä näkökulmaa asioiden hoitamiseen.

– Arvojen on lähdeävä ihmisestä ja ihmisyydestä. Pirhan missio on ”Sinun hyvinvointisi on yhteinen tehtävämme, olemme sinua varten.”

Törmä muistuttaa lopuksi, että jokaisella ihmisellä on vastuullaan oma osansa omasta jaksamisesta ja terveydestä huolehtimisesta.